

zerum ali Erzerum, kakor se navadno piše. Že leta 1049. je zaslovelo po svoji trgovini, leta 1201. pa je prišlo v oblast Seldžukov; pri tem je bilo razdanih 100 cerkvá in poginilo neki 140.000 prebivalcev. Leta 1242. so prisvojili si mesto ljuti Mongoli, l. 1517. pa krvoločni Turki. Pa v kljub vso kulturo zatirajočemu gospodarstvu Turkov je Erzerum ostal vedno važno mesto, ki je imelo pred l. 1829. še čez 80.000 prebivalcev. Pa ko so ga leta 1829. Rusi oblegali in z naskokom vzeli, je bilo zeló razdano; še več pa je trpelo škode po tem, ker je velik del armenskega prebivalstva izselil se v Rusijo. Vendar je še dandanes važno trgovinsko in obrtnijsko mesto, važno pa tudi v vojaškem obziru. — Rusija tega mesta ni dolgo obdržala, ampak ko se je v Drenopolji sklenil mir, dala ga je Turčiji nazaj. Če bo zdaj, kar je več kot gotovo, prišlo zopet Rusom v roke, težko, da bi ga zopet nazaj dali. Angleška se bo pač ustavljala temu na vso moč, kajti — tako misli trepetajoč kramar John Bull — kdor ima Erzerum, ima mitnico (šrango) v Indijo, to je on lahko odpira in zapira pot do tje.

Zabavno berilo.

Angora.

Zgodovinski-romantičen obraz.

4.

(Dalje.)

5.

Po teh besedah se je obrnil od Tatara, zagnal se je z golo ostrino v roci za njo, ali predno je zalotil jo, blisknil je Tatarskega vodje jatagan, hrsknilo je, a Manuel se je razklane glave zavalil svoji hosudarki pred nogi.

Milica je bila zajetnica, Tatarska sužnja.

Kazančič je radosten gledal Otomanske vojske pobjo in njé beg. „Ali nisem povedal tega?!“ — zakričal je — „Angora za Kosovo; osvečeni so padli Srbski junaki, a ni zginila Srbska slava!“

„Ne veséli se prevred, vojvoda!“ — oglasil se je za njim zamolklo Štepan, ki je ogledaval svojo vojsko, da bi jo uredil na umakljaj, in pokazal je sè svojim mečem naprej, kjer so Tatarji — na sredi in na levem krilu so bili zmagoslavni — gromadili se, zato da bi z vso svojo silo pogubili to pest kristijanskih vojščakov.

„Vidim jih — vidim!“ — oponesel je Kazančič hladno — „ali še nikoli nisem slišal, da bi kobilic truma, če prav je tolika ali tolika, udušila medveda. V gosto zagozdo zedinjeni pojdemo povprek po dolini, a tam na onih gorah“ — pokazal je nasprotno stran — pozdravim tebe, da si moj car, car zopet velike in slavne Srbske.“

„Tvoj nasvèt je dober“ — pritegnil je Štepan — „ali še živí Bajazet, še živé njegovi sinovi“ — pristavil je, odmajeval z glavo in zdirjal s prostora, zato da bi stopil svojim vojščakom na čelo.

Gotovo bi se bil za njim spustil Kazančič, kajti strašna kletva mu je bruhnila iz ust in nevedoma je dvignila se njegova desnica z buzdovanom, pa zadržali so ga Tatarji. Z vseh strani so se o divjem kriku prignali na Srbske junake, a ni krič, ni njih napada divja vsteklost ni mogla podreti Srbske moči. V gosto zagozdo zedinjeni so Srbi trdokorno odbili vsak napad in šli po ravni dalje, da so napósled prišli na goro, kateri na vrhuncih se niso bali več nikakoršnega napada.

„Ti kukavni sužnji so levi!“ — vskričnil je Timur, kar zgodovinarji pričajo, čudil se je toliki hrabrosti.

„Nu, Lazarjevič, ali hočeš biti naš car?“ — poprašal je še enkrat Štepana Kazančič, ko je bil zdirjal k njemu.

Lazarjevič pa ni odgovoril mu, dirjal je na holem, na katerem je Bajazet svojimi janičari odbijal Tatarske napade. Lazarjevičev konj je krvavel, puščice so se vsipale okrog njega, kakor dež, a vendar-le je prodril do sultana. „Še je čas!“ — vskričnil mu je — „zapustimo to nesrečno torišče, kjer ne moremo priboriti nič družega, nego mnogih hrabrih vojščakov smrt, obvaruj svojo carjevino, obvaruj samega sebe in svoje sinove!“

„Moja osoda in osoda moje carjevine je bila odločena že o početku svetá“ — opomnil je Bajazet o mrklej odločnosti — „jaz znam umreti, ali ne znam, kako bi pobegnil!“

Prazne so bile vse Štepanove besede, Bajazet je o vsakem prigovoru izpodbil ga. Kakor je bil Štepan prišel, tako se je vrnil k svojim; prijezdil je nazaj z drugo četo vred, ki je bila z druge strani prihitela k Srbski vojski.

To je bil Milan Topličanin z Miličinim sinom Mohamedom vred.

„Dej, tvoje sestre sin!“ — odgovoril je kratko Štepana in pokazal mu sultaniča.

„A dedič Bajazetove carjevine in moči!“ — pristavil je Štepan in svojo roko, kakor na brambo, položil svojemusestriču na glavo.

„Konec je torej moje naloge“ — opomnil je Milan — „vstala mi je druga dolžnost; Srbska slava ne smé biti zasramovana v hčeri Srbskega cara!“ — Po teh besedah je obrnil konja in takoj je zginil v prahu in bojni gnječi očem svojih krajanov.

„A kaj nčiniš s tem dečkom?“ — povprašal je Kazančič.

„Zagotoviti mu hočem njegovega očeta dedišstvo“ — odgovoril je Lazarjevič.

„A Srbska, nje svoboda in slava?“

„Deček je moje sestre sin, sin Srbske hčere; ne bode zatiralec mojega národa.“

„Tako torej je to — tako!“ — začudil se je Kazančič, vès se je tresel vsled same nevolje — „ti kratkovidni odpadnik slavnih očetov! Jaz ti prorokujem, kaj se bode godilo še. On in njegovi potomci bodo v večo in večo sužnost pogrezali Srbski národ, v tim večo sužnost zvlásti zbog tega, ker bode ta sužnost izviralá iz tistih, po katerih se bode pretakala Srbska krí, in bičali bodo národ tako, da se bode o svojem časi moral smiliti razsrjenemu Bogu samemu, pa vse to se bode godilo zbog Lazarjeve hčere pa zato, ker ti bolj ljubiš sestro, nego svoj národ!“

Stegnil je desnico proti njemu in nagrozil se mu, zdirjal je od njega, zato da je zopet stopil svojim junakom na čelo, da bi ž njimi vred prišel v domovino popreje, nego nje nevredni sin Štepan Lazarjevič, in da bi domá národ razburil, da bi Štepanu zaprečili prihod v Srbsko, katere ni hotel osvoboditi.

(Dalje prihodnjič.)

Nemško časništvo.

* *Dichter-Stimmen aus Oesterreich-Ungarn. Herausgeber und Redacteur: Heinrich Penn.*

Nam Slovencem dobro znani pisatelj Henrik Penn, kateri je spisal tudi dramo „Untergang Metallums“ itd., je začel letos avgusta meseca na Dunaji izdajati nemški beletristični list pod naslovom: „Dichter-Stimmen aus Oesterreich-Ungarn“, kateremu nalog je, zjedinjati vse pesniške moči našega cesarstva v skupno delovanje, da se pripravi poeziji v naših dnevih mate-

rijalizma dostojno zavetje. To početje je gotovo hvale vredno. — Do sedaj ste se tudi iz slovenskega slovstva priobčili pesmi „Pogovor“, Fr. Levstika, in jeden Prešernovih sonetov v nemški prestavi, in v furlanskem prevodu Fr. Zakrajška, nekdanjega sodelavca „Novic“. — V tem listu se poleg mnogih „dii minorum gentium“ nahajajo tudi imena prvih sedanjih nemških pesnikov in mi želimo Pennovemu početju najboljšega vspeha. — „Dichter-Stimmen“ izhajajo dvakrat na mesec in veljajo za vse leto 5 gold. Naročuje se na-nje III. Löwengasse šte. 22 Wien (v poštnem poslopji).
J. Charpentier.

Mnogovrstne novice.

* *Prerokovanje o letošnji zimi.* — Nekateri vremenski preroki pa tudi zvezdogledi trdijo, da bo letošnja zima zelo huda. Temu prerokovanju nasproti se je oglasil neki čebelar v Pruski Šleziji, rekši, da prav malo mraza bode to zimo. On to prerokovanje opira na sledečo skušnjo: „Čebele, o katerih je znano, da, kakor nekatere druge živali, že več časa naprej čutijo prihodnje vreme, zadelajo vsako jesen žrela na panjovih z voskom. Po mojih opazkah in skušnjah so bile pred vsako hudo zimo žrela zmirom močno zadelana; v jeseni leta 1870., na primer, tako zelo, da je le po ena čebela skozi odprto luknjico mogla smukniti. Letos ni nič od tega videti, marveč je v panjovih pri nas še veliko trotov, katere sicer že avgusta meseca pokoljejo. Po vsem tem sklepam na prav mehko zimo.“ — Čega v o prerokovanje bo po takem pravo?

Naši dopisi.

Iz Rusije 11. nov. 7. — Marsikako nedeljo, ko sem pomočil pero ter začel pisati, sem mislil, Bog vé, verjamejo ali ne verjamejo, kar pišem. Ne govorim o tistih špibirgarjih, ki znajo „krajnsko in nemško špraho“ ter kak „Tagblatt“ imajo za sveti evangelij. Čitajo vsaj tudi pri nas pošteni možje časopise raznih strank, kakor povsod. A naši sovražniki so zvit; oni tiskajo razne čenče, domišljije in laži s takim prepričanjem, da ne samo sami jih verjamejo, kar so zavedoma nalagali, ampak izbujajo tudi v duši poštenega človeka, če ne več, vsaj sumičenje, posebno v tistih, ki so bili prepričani, da naše armade bodo v poldrugem mesecu po napovedi vojske v Carigradu. Kdor preveč želi, navadno obupa, če premalo dobi. Menim, da zdaj ni nikomur žal, kdor je mojim odkritosrčnim in resničnim — ut me collaudem — dopisom raji verjel, kakor da bi majal z glavo načitavši se norih Dunajskih in Peštanskih domišljij. — To je vvod k mojim današnjim čenčam, ki bolj meri na moje resne dopise, pa vendar ima zvezo tudi s čenčami, zakaj bodite prepričani, da jaz čenčam samo takrat, kedar mi fakta jezik razvežejo.

Ko se je vojna sreča spremenila (ako so naše zmage samo sreča), so turkofili zatrobili v drugi rog. Namesto prejšnjega oglušivnega rožlanja z Anglo-magjaro-turškim orožjem so zapeli otožno pesem o miru — da, o miru „potrebem kakor Turčiji tako tudi Rusiji“. Miloben glas fagota se je najprej zaslišal iz Londona. Glašataj Londonskega meščanstva „Times“ je prvi elogično zadeklamiral, da padlo je na obeh straneh zadosti hrabrih junakov in da prelito je zadosti Turške in Ruske vitežke krvi, ta in uni narod da je sijajno rešil svojo vojno čast, napočil da je tedaj pravi čas, da bi Evropa izpolnila svojo blago nalogo ter vvela obema hrabrima narodoma ustaviti krvavi dvoboj, ki nima dalje nikakoršnega cilja. Se ve da! Angležu

bilo bi to prav prijetno, ko bi ga bil kdo najel za sodnika. Angleži so brž našli, da sklepi rajnce Carigraške konference bi bili prav pripravna podlaga za novo Evropejsko konferenco, katera bi imenovane sklepe kakor si bodi tako prevarila, da bi bila oba dvobojsca zadovoljna! Take čenče ni čenčal samo glašataj Londonskega meščanstva, ampak tudi gospoda ministra Njenega Indiškega Veličanstva cesarice Viktorije sta nemudoma ukazala Lejardu položiti sultanu na srce, da bi bilo dobro mir skleniti. Lejard je vtaknil prste v najbolj bele rokavice ter orožil jezik z iskurno zgovornostjo, da bi mogel zmehčati vojaško dušo sultana. Pa to bi bil Lejard lahko storil brez takih priprav, zakaj 17. oktobra duša sultana ni bila jako vojaška. Pripovedujejo zabavne stvari, kaj se je godilo v Carigradu nekoliko ur, predno je Lejard potrkal na duri sultana. V Visoki Porti so se zbrali ministri ter prevdarjali, kako bi se najlepše razložila depeša Muktara z ene strani softam, ki so po kavarnah šumeli in po ulicah bujstvovali, z druge strani sultanu, ki je sladko počival v krogu odalisk ter premišljeval o razpoloženji vitežkega plemena Osmanov. Težko delo je bilo delo svétnikov v Visoki Porti! Mislili so, mislili, al srce je vsem padlo v hlače. Vendar sporočiti o osodi „zmagonosnega“ Muktara je bilo treba. Ker noben drug minister ni bil dovoljno močen, segel je nazadnje veliki vezir po srce ter napisal softam afišo, da „zmagonosni“ Muktar je modro izduhtal novi plan vojskovanja ter ponoči odstopil na bolj zvite pozicije, pa k nesreči v nočni temnoti 900 mož iz njegove armade je zabredlo Bog vé kam s poti. Veliki vezir jo je uganil, softi prečitavši afišo so nehali šumeti. Ta sreča s softami je pribavila k srčnemu srcu velikega vezira še nekoliko nove srčnosti, odpravil se je tedaj potem v Dolma-Bahče. Sultan, pravijo, ga je sprejel prav veselega srca ter prašal, kaj je novega, koliko tisoč Rusov je Osman pod Plevno pomendral. Iz Plevne, dé veliki vezir, novic ni, a od Muktara je depeša. Od Muktarke, he, he, he! se zasmaja sultan, je prejel zlato skledo, odličje za velike zmage, slavni zmagonosec? O skledi ne piše, odgovori veliki vezir. O čem pa piše? spet praša sultan. Bila je velika bitva, dé veliki vezir. Velika bitva? he, he, he! se spet smeja sultan, da Muktar je obetal, da se bo skoro nekega jutra vzdignil z vsemi armadami pozajutrakat v Aleksandropolji, pokosit v Tiflisu, a povečerjat v Vladikavkazu; kako? piše od kosila ali od večerje? Veliki vezir je potopil oči. Nu, govori! dé spet sultan. Vaše Veličanstvo! komaj s strahom spregovori veliki vezir podajoč telegram Muktara, čitajte sami! Sultan čita. Oči so se mu nekako zasvetile. Ko bi on bil naslednik kacega cesarja Avgusta, bil bi najbrže tolkel z glavo ob stebre Dolma-Bahče ter kričal: Muktare, Muktare, „redde mihi legiones meas!“ Ker pa je prejemnik velikega preroka Mahomeda, se mu je bolj pametno zdelo pasti v omedlevico, iz katere ga je Lejard zbudil z oljko mirú.

Ko so v Londonu zvedeli o tej komični tragediji, je g. Derbi naglo ukazal poslancem Njenega Veličanstva kraljice Viktorije sondirati misli (to bi se menda tudi lahko reklo: retati otrobe) velikih Evropejskih držav. Poslanci so neki sporočili ministru Derbiju, da niti v reti niti pod reto se ni pokazalo ne eno zdravo zrno ne, vse pleve in pleve! Kaj je početi? K nesreči (se vé da Angleški) se je ravno tiste dni pokazal „strah“ Turški, general Gurko z „belim generalom“ Skobolevim pred Gornjim Dobnjikom in Telišem ter je potolkel Turške tabore. Da bi sultan spet ne padel v omedlevico, je Anglija poskušala, bi ne bilo li mogoče s kakošno egido Viktorije zagrometi. Nu, poskusiti nič ne velja. Vendar poskušnje so se skazile, zakaj v od-